

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

בפני כבוד השופט גלעד הס

התובעים 1. מיכאל דמרי
2. הדר דמרי

נגד

הנתבעת איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

התובע על ידי - עו"ד זקי דיאב ועו"ד גיאד נאסר
הנתבעת על ידי - עו"ד אמיר עזר

פסק דין

רקע

1. התובעים, ה"ה מיכאל והדר דמרי, (להלן: "התובעים"), הינם הבעלים של בית צמוד קרקע המצוי ברחוב קטלב 13 בעיר נתיבות (להלן: "הבית").
הבית נבנה על ידי קבלנים מטעם התובעים והוא אוכלס בחודש אפריל 2016.
2. אין מחלוקת כי התובעים ביטחו את הבית מיום האכלוס אצל איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הנתבעת"), וזאת בפוליסת ביטוח דירה סטנדרטית (ר' רשימת הפוליסה שצורפה כנספח ב' לתצהיר התובע 1) (להלן: "הפוליסה").
3. התובעים טוענים כי בחודש בפברואר 2017 בעת שהותם בחופשה בתאילנד, ירד גשם כבד באזור העיר נתיבות בה מצוי בית התובעים, לפיכך ביקשו מבני משפחה לבדוק את הבית. בני משפחה אלו גילו, לטענת התובעים, כי חצר הבית מוצפת מים.
כאשר חזרו התובעים ארצה, ולאחר תקופה מסוימת, גילו התובעים כי הבית ניזוק בצורה משמעותית, לרבות תזוזה של קירות ומדרכות.
4. התובעים סבורים כי הנזקים שנגרמו לבית הינם תוצאה של ההצפה ולטעמם מדובר בנזק המכוסה בפוליסה שהונפקה על ידי חברת הביטוח הנתבעת. לפיכך, פנו לחברת הביטוח הנתבעת בדרישה לקבלת תגמולי ביטוח.
5. הנתבעת בדקה את הבית באמצעות מומחים מטעמה, ובסיומה של הבדיקה הגיעה למסקנה כי למרות שקיים נזק לבית, הרי יש לדחות את תביעת התובעים.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

במכתב הדחיה מיום 6.09.2017 מציינת הנתבעת שני נימוקים לדחייה:

הנימוק הראשון הינו, כי לא ארע מקרה ביטוח הנקוב בפוליסה, ובפרט טוענת הנתבעת כי הנזק לבית לא נגרם כתוצאה ממקרי הביטוח הנקובים בפרק א' סעיף 1 לפוליסה.

הנימוק השני הינו, כי הגורמים לנזק בבית התובעים הינם ליקויי בניה וחוסר ביסוס מתאים לקרקע.

6. בנוסף לדחיית תביעת התובעים לתגמולי ביטוח, ביטלה הנתבעת את הפוליסה בטענה כי התובעים לא הודיעו על שינוי מהותי שחל בתקופת הפוליסה. כמו כן הפנתה הנתבעת את התובעים להגשת תביעה כנגד 'קבלן הנכס' כלשונה.

7. מכאן עומדות להכרעה בפסק דין זה שתי סוגיות בשאלת האחריות:

א. האם ארע מקרה ביטוח כמשמעותו בפוליסה?

ב. האם קיימת נפקות לכך כי בבית היו ליקויי בניה וכי הביסוס היה כושל?

8. ככל שאמצא כי ארע מקרה ביטוח וכי אין נפקות לכך שהיו בבית ליקויי בניה או ביסוס כושל, יהיה מקום לדון בשיעור תגמולי הביטוח.

תמצית ההליכים בתיק וראיות הצדדים

9. במסגרת כתב התביעה טענו התובעים, כי עקב נזקי ההצפה נגרמו לבית נזקים משמעותיים. לכתב התביעה צורפה חוות דעת הנדסית, אשר במסגרתה נאמד הנזק לבית בסך של 884,382 ₪.

כמו כן טענו התובעים לנזקים נלווים של הוצאות מוגברות, דיור חלופי ונזק לא ממוני.

סך הכול התביעה הועמדה על סך של 968,382 ₪.

10. הנתבעת הגישה כתב הגנה תמציתי. אשר, כאמור, הטענה המרכזית בו הינה, כי אין כיסוי ביטוחי לנזק שנגרם היות ולא אירע מקרה ביטוח.

עוד חזרה הנתבעת על הטענה כי מקור הנזק הינו ליקויי בניה ו/או ביסוס רעוע של הבית.

כמו כן, הנתבעת הכחישה את הנזק הנטען וכן את הקשר הסיבתי בין הנזק הנטען למקרה הביטוח הנטען.

11. ביום 3.7.2018 הגישו הצדדים הודעה משותפת לבית המשפט, הודעה בה נרשם כי הצדדים הסכימו שאינני אייל שנהב ימונה כמומחה מטעם בית המשפט, כאשר הצדדים שומרים על חוות הדעת מטעמם.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

- לאחר שאינג' שנהב הבהיר כי מדובר במחלוקת בעניין ביסוס שאינה בליבת התמחותו, מינה בית המשפט את אינג' דוד דב כמומחה מטעם בית המשפט בתיק זה (להלן: "המומחה").
12. לאחר שהמומחה ערך ביקור בנכס (ביום 15.11.2018), הוא הגיש בקשה לבית המשפט לאשר ביצוע של בדיקות נוספות של כלונסאות הביסוס של הבית. בית המשפט אישר את ביצוע הבדיקות הנוספות.
13. ביום 27.2.2019, ולאחר שבוצעו הבדיקות לדרישת המומחה, הגיש המומחה את חוות דעתו לתיק בית המשפט.
14. המומחה בחוות דעתו קובע כי הנזקים שנגרמו לבית, הינם תוצאה של תזוזת הקרקע החרסיתית עליה נבנה הבית וזאת כתוצאה של מגע של הקרקע עם רטיבות רבה, רטיבות אשר גרמה לתפיחת הקרקע.
- עוד קבע המומחה כי לא מצא ליקויים בכלונסאות הבית, אולם מצא ליקוי משמעותי באי הרחקת המים מיסודות הבית, דבר שלטעמו של המומחה הינו קריטי בקרקע חרסיתית.
15. המומחה חילק את חוות דעתו בעניין עלות התיקון לשני חלקים. חלק הנוגע לנזקים שכבר נגרמו לבית ויש לתקנם וחלק הנוגע לשיפורים שיש לבצע על מנת למנוע נזקים עתידיים.
- המומחה אמד את הנזקים שנגרמו לבית כתוצאה מההצפה ומתפיחת הקרקע החרסיתית בסך של 242,160 ₪ ואת עלויות מניעת נזקים עתידיים בסך של 95,000 ₪.
- כמו כן, קבע המומחה כי יש להוסיף לסכומים אלו רכיב של "בלתי צפוי מראש", פיקוח ומע"מ.
16. הצדדים הגישו שאלות הבהרה למומחה מטעם בית המשפט, וזה השיב עליהן. אקדים ואציין, כי הנתבעת שאלה את המומחה באופן מפורש, מהו הגורם לנזק בבית והמומחה השיב בחדות:

"תפיחת קרקע בעקבות גשמים חזקים"

17. בקדם המשפט שנערך ביום 16.04.2019 הסכימו הצדדים כי בשלב הראשון ייחקר מומחה בית המשפט וכן כי יוגשו נתוני המשקעים למועד הרלוונטי בחודש פברואר 2017.
- ביום 23.10.2019 הוגשה חוות דעת מטאורולוגית מטעם הנתבעת.
- ביום 7.1.2020 נחקר מומחה בית המשפט על ידי באי כוח הצדדים.
18. בית המשפט קבע קדם משפט נוסף על מנת לנסות ולהביא את הצדדים להסכמה, אולם כאשר כשלו המאמצים להגיע להסכמות, נקבעו מועדים להגשת ראיות הצדדים.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

19. מטעם התובע הוגשו תצהירי העדות הראשית הבאים : תצהיר התובע 1, תצהיר התובעת 2, תצהיר הגב' יסמין קסב (אחות התובע 1), תצהיר מר אלימלך קסב (בן זוגה של הגב' יסמין קסב) ותצהיר הגב' נורי קמי (אחות נוספת של התובע 1).
20. הנתבעת הגישה תצהיר עדות ראשית של מר ערן נתן, אליו צורפו תמלילי שיחות שנערכו עם התובע 1. כמו כן הוגשה חוות הדעת המטאורולוגית הערוכה על ידי ד"ר נח וולפסון.
21. לאחר שהצדדים הסכימו לוותר על חקירת המומחים ההנדסיים של הצד שכנגד, נקבע מועד לחקירת יתר העדים שהגישו תצהירים.
22. ביום 2.5.2021 התקיים מועד ההוכחות בתיק. ביום זה נחקרו העדים הבאים מטעם התובעים : התובע 1, התובעת 2, הגב' יסמין קסב, מר אלימלך קסב והגב' נורי קמי. כמו כן נחקרו עדי הנתבעת : מר ערן נתן וד"ר נח וולפסון.
23. בדיון שנערך ביום 19.07.2021 סיכמו הצדדים טענותיהם בעל פה. בסיומו של הדיון נעשה ניסיון נוסף לסיים את התיק בהסכמה, וכאשר זה לא צלח ניתן פסק דין זה.
24. אתייחס לניתוח העדויות ולטענות הצדדים בסיכומיהם בפרק הדיון והכרעה.

דיון והכרעה

כללי

25. אין מחלוקת בין הצדדים, כי בתקופה הרלוונטית היו התובעים מבוטחים בפוליסה תקנית לביטוח דירה אצל הנתבעת.

בהתאם לפוליסה קיימים שני מקרי ביטוח אשר יכולים להיות רלוונטיים למקרה שלפני.

המקרה הראשון, מוגדר כך :

"רוח שמהירותה עולה על 30 קשר, לרבות גשם שירד באותה עת, שלג או ברד,

ולמעט דליפת מי גשם מבעד לקירות או לתקרה או ספיגתם בהם;"

והמקרה השני מוגדר כך :

"שטפון או הצפה ממקור מים חיצוני למעט צונאמי כאמור בפסקה ט';"

אין מחלוקת כי האירוע הראשון המוגדר בפוליסה אינו רלוונטי לענייננו וזאת כאשר אין טענה כי בתקופה הרלוונטית נשבה רוח במהירות העולה על 30 קשר. עם זאת, ניתן ללמוד מהגדרה זו, כי גשם **כשלעצמו** לא יוצר מקרה ביטוח, אלא רק במקרה בו הגשם מלווה ברוח מעל 30 קשרים.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

- המקרה השני, הוא האירוע אשר התובעים טוענים כי התקיים במקרה שלפניי, והוא - 'הצפה ממקור מים חיצוני', כאשר אין מחלוקת כי במקרה שלפניי לא מדובר בצונאמי. מכאן, ככל שאכן התובעים יוכיחו כי ארעה הצפה ממקור מים חיצוני, הרי ארע מקרה ביטוח.
26. לפיכך, הסוגיה הראשונה בה אעסוק בפסק דין זה הינה - האם בית התובעים סבל מהצפה ממקור מים חיצוני? אציין כי הנטל להוכיח כי ארע מקרה הביטוח הינו על התובעים.
27. ככל שאקבע כי אכן הוכחה הצפה ממקור מים חיצוני, יהיה מקום לבדוק שתי סוגיות נוספות. הסוגיה הראשונה הינה האם הצפה זו היא הגורם לנזק שארע לבית, וככל שהתשובה לכך חיובית, האם העובדה כי בבית היו קיימים ליקויי בניה, או ליקויי ביסוס, יש בה לשלול את הכיסוי הביטוחי.
28. היה ואקבע כי הייתה הצפה ממקור מים חיצוני, כי קיים קשר סיבתי בין ההצפה לבין הנזק לבית ואין נפקות לליקויי הבניה והביסוס, אבחן את שיעור הנזק שנגרם ותגמולי הביטוח המגיעים לתובעים.

האם ארעה 'הצפה ממקור מים חיצוני'?

29. על מנת להכריע האם ארעה במקרה שלפניי הצפה ממקור מים חיצוני, יש בשלב הראשון לפרש מהי אותה 'הצפה' נדרשת ובשלב השני לבחון האם התובעים הוכיחו כי אכן הייתה הצפה כהגדרתה המקובלת.
30. מילון אבן שושן ('המילון החדש') מגדיר 'הצפה' כך :

"שיטפון, כסוי בזרם מים: הצפת השדות במים לשם השקייתם"

31. מכאן ניתן ללמוד כי לשם הוכחת 'הצפה' אין די בהיקוות מים נקודתית או בשלולית מים, אלא בכיסוי משמעותי של החצר או הבית במים.
32. עוד יש לזכור לעניין זה, כי מהגדרת אירוע הביטוח הנוגע לסערה ואשר צוטט לעיל, ירידת גשם כשלעצמה אינה מהווה אירוע ביטוח, ומכאן הרטבות הקרקע באופן טבעי כתוצאה ממי גשם אינה מהווה 'הצפה', רק כאשר הגשם גורם לשיטפון או הצפה, כלומר כיסוי משמעותי של מים תהיה 'הצפה'.
- מכאן, לטעמי, על מנת שיתקיים מקרה ביטוח של 'הצפה ממקור מים חיצוני', נדרש כיסוי משמעותי של הנכס במים במידה החורגת משלולית הנוצרת ממי גשמים באופן טבעי ושגרתי.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 18-05-30392 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

33. הפסיקה שדנה בפרשנות המונח 'הצפה ממקור מים חיצוני' נתנה אף היא פרשנות דומה לפרשנות לעיל, כאשר קבעה כי אין די בשלוליות או חלחול מים גשמיים רגיל, על מנת שאירוע מסוים יהווה הצפה, אלא יש צורך בהיקוות משמעותית של מים. עם זאת, הפסיקה הכירה בירידת גשם כ- 'מקור חיצוני' שיש ביכולתו לגרום להצפה.

אתן מספר דוגמאות.

בת"א (אש') 40584-04-13 שבתאי מיכלשווילי נ' עליזה גבאי [פורסם באתר נבו] (10.08.2016):

"מקובלת עלי טענת המבטחת כי לצורך כיסוי בגין הצפה או שטפון יש להוכיח כי מי גשמים הצטברו או זרמו על פני הקרקע שלא בדרך הזרימה הרגילה. במקרה הנדון אכן היו ימים גשומים יותר מהרגיל מנובמבר 2011 ואילך, אולם לא גרמו הם להצפות אלא התנקזו לחצר בדרך הזרימה הרגילה." (הדגשה שלי – ג.ה.).

כלומר בית המשפט מקבל כי גשם יכול ליצור 'הצפה', אולם מציין, וכאמור הדבר מקובל עליי, כי יש להראות כי מדובר שלא בדרך רגילה.

בת"ק (רמ') 24939-09-20 אורית זיצר נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ [פורסם במאגר נבו] (4.1.2021), נקבע לגבי 'הצפה':

"זאת ועוד, אירוע של שטפון או הצפה מאופיין בכמות משמעותית של מים הנשטפת בפרק זמן קצר"

בעניין ת"א (ראשל"צ) 56246-01-14 תמר בטר נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ [פורסם במאגר נבו] (17.7.2016) קיבל בית המשפט את טענת המבוטחים בפוליסה דומה לפוליסה שלפניי, כי ארע מקרה הביטוח של הצפה ממקור חיצוני, וכך בית המשפט מנמק:

"לטעמי התשובה לשאלה זו הינה בחיוב וכי אכן נגרמה הצפה לדירת התובעת. להלן נימוקיי.

גרסת התובעת לפיה כמות רבה של מים חדרה לדירה הייתה עקבית ומהימנה. התובעת הצהירה כי המים הציפו את הדירה וכל בני המשפחה גרפו את המים ונעזרו במגבות, סדינים וקערות (סעיפים 6, 9 ו-11 לתצהיר) ובחקירתה חזרה על גרסתה" (הדגשה שלי – ג.ה.).

34. בעניין ת"א (חי') 17769-12-11 ישראלה טולצינסקי נ' כלל חברה לביטוח בע"מ [פורסם במאגר נבו] (25.3.2013) מקבל בית המשפט את הטענה כי הצפה של חדר השינה כתוצאה ממי גשם מהווה מקרה ביטוח העונה על הגדרת 'הצפה ממקור מים חיצוני', ואצטט:

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

"אם תתקבל גרסתה של התובעת, הרי שבעקבות יום גשם סוער, ובעת שחזרה לביתה בשעות הערב, נתקלה במי גשמים שהציפו את רצפת חדר השינה במפלס העליון (מבלי שהמרפסת הוצפה). לא צריך להיות ספק, שמדובר באירוע העונה על הגדרת "מקרה ביטוח" על פי הפוליסה."

35. לאור האמור לעיל, אני קובע כי על מנת להוכיח כי ארע מקרה ביטוח של "הצפה ממקור מים חיצוני" במקרה שלפניי על התובעים להראות כי היה כיסוי משמעותי של מים בחצר הבית, כך שאין די בשלולית שגרתית הנובעת מגשם, אלא יש להראות כי הבית או החצר היו **מוצפים** במים.

יובהר, כי בהתאם לפסיקה וכך גם הגיונם של דברים, גם כאשר ההצפה, ככל שההוכחה, נובעת מגשם, הרי מדובר בהצפה הנובעת מ- 'מקור מים חיצוני'.

האם הוכיחו התובעים קיומה של הצפה?

36. טרם אבחן את הראיות שהוגשו לעניין ההצפה בחצר בית התובעים, יש להבהיר את עניין המשקעים שירדו באותה עת בעיר נתיבות ואת הנפקות, או ליתר דיוק, העדר הנפקות לטעמי, של כמות זו להוכחת מקרה הביטוח, ואבאר:

הצדדים טענו ארוכות בעניין כמות המשקעים שירדה בתקופה הרלוונטית, ובפרט האם הינה כמות שגרתית או שאינה שגרתית. אלא, שלטעמי, שאלת נדירות (או העדר הנדירות) של ירידת כמות משקעים שכזו אינה רלוונטית להכרעה בשאלה, האם במקרה שלפניי התקיים מקרה הביטוח.

יוטעם, מקרה הביטוח במקרה שלפניי הינו 'הצפה' ולא ירידת משקעים בכמות חריגה. כך, ככל שהתובעים יוכיחו כי ארעה הצפה (ממקור מים חיצוני, כאמור, לרבות גשם) הרי הוכח מקרה הביטוח, ואין צורך, או חובה, בהתאם לתנאי הפוליסה להוכיח כי ההצפה נובעת מכמות משקעים חריגה ונדירה לעונה או למקום.

אכן, כמות משקעים חריגה וגדולה יכולה לשמש **חיזוק ראיתי** לקיומה של הצפה בנכס, כך שברור כי הצפה שכזו סביר שתגרם כתוצאה מירידת כמות גדולה של משקעים. אולם, וזה העיקר, כמות משקעים גדולה, ובוודאי שכמות משקעים נדירה, אינה תנאי הכרחי לקיומה של הצפה. הצפה יכולה להיגרם מסיבות רבות, למשל כשל בניקוז העירוני, וזאת גם כאשר כמות המשקעים אינה חריגה.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

37. לפיכך, במקרה שלפניי, כאשר אין חולק כי ירדה כמות משקעים **משמעותית** בתקופה הרלוונטית גם לעמדת מומחה הנתבעת, הרי אין נפקות לשאלה האם מדובר בכמות משקעים סבירה לחודש זה, או בכמות שאינה סבירה וחריגה. הנפקות היחידה הינה לשאלה האם משקעים אלו גרמו להצפה בחצר בית התובעים. אשוב ואדגיש, גם אם מדובר בכמות משקעים שאינה חריגה, אולם זו גרמה להצפה, מתקיים מקרה הביטוח.

38. למען הסר ספק אציין כי גם בהתאם לחוות הדעת מטעם הנתבעת, ירדה בתקופה הרלוונטית כמות משקעים נכבדת ומשמעותית הגבוהה מהממוצע העונתי, ואצטט את מסקנת חוות הדעת של ד"ר וולפסון מטעם הנתבעת:

"בחודש פברואר 2017 ירדו משקעים בכמות העולה כפי 1.6-1.3 מסך כמות המשקעים הממוצע לחודש זה"

מכאן, אף אם נכונה טענה הנתבעת כי כמות משקעים שכזו אינה נדירה, הרי עדיין ברור כי מדובר בכמות משקעים משמעותית אשר היה ביכולתה באופן תיאורטי לגרום להצפה של נכס התובעים.

39. מכאן, יש להידרש לשאלה המרכזית בעניין הוכחת מקרה הביטוח, האם הוכחו התובעים קיומה של 'הצפה' בנכס?

לאחר שעיינתי בראיות שלפניי, ובפרט בתצהירי התובעים ובעדויותיהם בבית המשפט, אני קובע באופן חד משמעי כי התובעים הוכיחו כי חצר הבית הייתה מוצפת באופן משמעותי, באופן העונה על הגדרת 'הצפה' בפוליסה, ואנמק:

40. התובעים מתארים בתצהירים מטעמם כי בעת שהותם בחופשה בתאילנד בחודש פברואר 2017 החלו לקבל הודעות ותמונות בדבר גשמים עזים שפקדו את העיר נתיבות. לאור חשש זה בדק התובע 1 את מצלמות הבית וראה כי אכן יורד גשם בחצר הבית. לפיכך, התקשר התובע 1 לאחותו, הגב' יסמין קסב, שתלך לברר את מצב הבית.

הגב' קסב מעידה כי אכן לאור שיחת הטלפון עם התובע 1 הלכה עם בעלה, מר אלימלך קסב, לבדוק את הבית. כאשר לטענתה בן זוגה, מר אלימלך קסב, הוא זה שקפץ מעל השער הסגור על מנת לפתוח אותו.

41. הגב' קסב ממשיכה ומעידה לגבי ממצאי הביקור:

"אני הגעתי לבית ונכחתי לראות כי חצר הכניסה לבית מלאה במים ונראית

כאגם וכל הרגליים של נרטבו הואיל וכל כניסת הבית הייתה מלאה במים"

(הדגשה שלי – ג.ה.).

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

- הגב' קסב אף מצהירה כי צילמה את החצר המלאה במים ושלחה את הסרטון בווטסאפ לתובע 1 (סעיף 10 לתצהירה).
42. מר אלימלך קסב, בן זוגה של הגב' יסמין קסב, אשר להצהרתו ליווה אותה לאותו ביקור ביקורת בבית התובעים, מצהיר שהוא זה שקפץ מעל השער הסגור על מנת לפתוח אותו. מר אלימלך קסב מתאר את חצר הבית מוצפת כ- 'אגם' וזאת באופן תואם לתיאור של הגב' יסמין קסב.
- גם עד זה מציין כי נשלח סרטון של החצר המוצפת לתובע 1.
43. הגב' נורי קמי, אחות נוספת של התובע 1, מצהירה בתצהירה כי שהתה עם התובעים באותה חופשה בתאילנד, ומאמתת את גרסת התובעים כי אלו התקשרו מתאילנד לבני הזוג קסב על מנת שיבדקו את מצב הבית. הגב' נורי קמי אף מצהירה כי צפתה באותו הסרטון בו רואים "ממש אגם בחצר הכניסה לבית".
44. אציין כי אין מחלוקת, כי התובעים או העדים לא איתרו את הסרטונים המדוברים. אולם, עדותם בעל פה בעניין זה אמינה עליי לגמרי, ואנמק:
45. אבהיר כי כלל העדים נחקרו בחקירה נגדית ממושכת, ואני סבור כי הגרסאות שנתנו הן לעניין הביקור בבית בתקופת הגשם, הן לגבי הצפת החצר כפי שראו והן לגבי הסרטונים ונסיבות העדרם של הסרטונים, הינן קוהרנטיות, אחידות, הגיוניות ואמינות.
- כלל העדים תיארו את אותה גרסה, גרסה המתחילה בחשש התובעים אשר שוהים בחו"ל מנוק לבית שנגרם לאור הגשמים העזים שיוורדים באזור נתיבות, ולאור החשש מתארים העדים את השיחה לאחות התובע 1. העדים ממשיכים ומתארים את הביקור בבית ואת הקפיצה מעל השער של מר אלימלך קסב.
- במהות העניין מתארים העדים תיאור דומה, כך הגב' יסמין קסב מתארת היטב את החצר המוצפת במים כאגם וכך גם מעיד מר אלימלך קסב.
- כלל העדים מתארים באופן ברור וקוהרנטי כי החצר המוצפת במים תועדה בנייד של הגב' יסמין קסב.
46. אכן, סרטוני תיעוד אלו לא נמצאו, אולם העדים הסבירו באופן משכנע כי הדבר נובע מחלוק הזמן והחלפת ניידים, או מכך שהסרטון הוצג בשיחת ווטסאפ, באופן בו הוודאו המוצג בשיחה לא נשמר בגלריה של הטלפון הנייד או בענן, אלא רק ניתן לצפייה בלייב.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

47. יוטעם, בחנתי את עדויות משפחת התובעים באופן קפדני וזהיר בניסיון למצוא סתירות או תמיהות בגרסאותיהם, ושוכנעתי מעדות העדים, אלימלך ויסמין קסב כי אכן אלו היו בבית התובעים באותה עת, כי אכן ראו 'אגם' בחצר וכי אכן תיעדו זאת בוידאו או בשיחת ווטסאפ בוידאו.

עוד שוכנעתי, כי כלל העדים צפו בסרטון התיעוד וראו בסרטון את החצר מוצפת מים. אכן לא ברור אם צפו בסרטון בזמן אמת במסגרת שיחת וידאו בווטסאפ (המכונה גם שיחת "פייס טיים"), או שמא צפו בסרטון כסרטון נפרד שנשלח בווטסאפ. אולם, כלל העדים מתארים באופן ברור ומשכנע את מה שראו באותו הסרטון ומתארים את הסיטואציה לפרטיה, כך שעדותם אמינה עליי.

48. מעבר לאמור לעיל, אציין כי כלל עדי התביעה, חמישה במספר, מצהירים ומעידים כי ראו את חצר הבית מוצפת במים, מי באופן אישי ומי באמצעות סרטון. לאור החקירה של עדים אלו, גם בנושאים שאינם ההצפה עצמה, לא מצאתי אפשרות סבירה לכך כי חמישה אנשים נורמטיביים, על אף שהם בני משפחה אחת, רקמו מזימה משותפת כנגד הנתבעת ושיקרו במצח נחושה באולם בית המשפט.

בכל מקרה לאור הקוהרנטיות של הגרסאות שלהם והמנומק לעיל, לא מצאתי כל חשש או חשד לקנוניה שכזו.

מעבר לדרוש אציין כי לאור העדויות של עדי התובעים, ובפרט לאור חקירתם בבית המשפט, מוטב היה לטעמי, כי הנתבעת לא הייתה עומדת על הטענה כי עדים אלו אינם מעידים עדות אמת בבית המשפט.

49. להשלמת התמונה אציין כי עיינתי בתמלילי השיחות של התובע 1 עם הנתבעת ולא מצאתי בהם כל פרט שיש בו לסתור את טענתו של התובע בדבר האירועים שאירעו בחודש פברואר 2017 או את הצפת החצר כפי שתוארה על ידי בני הזוג קסב וכפי שהוא ראה בוידאו.

50. לאור האמור לעיל, אני מקבל את גרסת התובעים כי בחודש פברואר 2017 בין התאריכים 13 ל- 16 לחודש זה הוצפה חצר ביתם.

51. לטעמי, לאור תיאור ההצפה על ידי בני הזוג קסב, מדובר בתיאור העונה על הגדרת 'הצפה ממקור מים חיצוני' בפוליסה. אין מדובר בשלולית חורף רגילה שנקוותה בחצר, אלא מדובר בהצפה משמעותית של החצר אשר תוארה כ- 'אגם' אשר כיסה חלק ניכר מהחצר, כאשר מפלס המים שבו הגיע עד מפלס הכניסה.

כך מעידה הגב' קסב (עמ' 44 לפרוטוקול מיום 02.05.2021):

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

"לא יודעת להגיד לך בערך גובה, שוב לא מדדתי, הנעליים שלי נרטבו, היה ממש כמו אגם כזה קטן."

וכך מעיד מר אלימלך קסב (עמ' 48 לפרוטוקול):

"ת: מים תמיד זרמו והיו מים עומדים, שקפצתי קפצתי לתוך שלולית של מים.

ש: איזה גובה?

ת: לא זוכר בדיוק אבל נרטבו לי הנעליים, קפצתי לתוך שלולית גדולה."

וכן בעמ' 44 לפרוטוקול:

"ואז הלכנו מסביב לבית לכיוון הבריכה וגם שם ראינו שהכל מוצף מים זהו." (הדגשה שלי – ג.ה.).

כאמור, עדויות אלו אמינות ומקובלות עליי.

52. כלומר, אין לפנינו שלולית קטנה או היקוות מים מקרית כתוצאה מגשם, אלא הצפה משמעותית של החצר בכמות מים רצינית המכונה על ידי העדים 'אגם', כאשר לטעמי ובהתאם לפרשנות המקובלת הצפה שכזו מהווה 'הצפה ממקור מים חיצוני' כמובנה בפוליסה.

האם קיים קשר סיבתי בין ההצפה בחודש פברואר 2017 לבין הנזק שנגרם לבית?

53. לאחר שקבעתי כי התובעים הוכיחו כי הייתה הצפה של ממש בחצר ביתם, יש לבחון האם יש קשר סיבתי בין ההצפה לנזק שנגרם לבית. אבחן את הקשר הסיבתי בשני מישור, המישור הראשון הינו המישור המקצועי, כלומר האם מבחינה הנדסית הנזק לבית נגרם מההצפה. המישור השני הינו המישור הנורמטיבי, האם קיים קשר סיבתי נורמטיבי-משפטי בין ההצפה לבין הנזקים.

קיומו של קשר סיבתי הנדסי

54. שאלת הקשר הסיבתי ההנדסי בין ההצפה לבין הנזק שנגרם לבית הינה שאלה שבמומחיות, ולפיכך יש לבחון שאלה זו על רקע חוות דעת הצדדים ובעיקר חוות דעת המומחה מטעם בית המשפט.

אבחן זאת.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

55. ההלכה בעניין מעמדה של חוות דעת מומחה בית המשפט היא הלכה ברורה, מפורשת וחד משמעית, כאשר זו סוכמה בת"א (מחוזי מרכז) 36334-11-10 כלל חברה לביטוח בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ [פורסם בנבו] (9.1.2017):

"כידוע, מינוי מומחה מטעם בית המשפט היא פרקטיקה ידועה ומקובלת במקרים בהם מתעוררת סוגיה המצריכה ידע מקצועי שבמומחיות, אשר לגביה נזקק בית המשפט לכלי עזר אובייקטיבי על מנת שיוכל להגיע לפתרון יעיל וצודק של הסכסוך (ראו: אורי גורן ועופר דרורי "עדויות מומחים לאחר תקנות סדר הדין האזרחי (תיקון מס' 3), התשס"ה-2005: היבטים דיוניים ומהותיים" המשפט יב 167, 180-182, 191 (2007); ע"א 9418/04 צוות ברקוביץ-מאגרי בניה בע"מ נ' דמארי, [פורסם בנבו] פסקה י"ב (9.4.2006); ע"א 2099/08 עיריית אשקלון נ' תשלו"ז השקעות והחזקות בע"מ, [פורסם בנבו] פסקה 22 (28.10.2010) (להלן: "עניין עיריית אשקלון").

בהתאם לכך, הנטייה היא שלא לסטות מחוות דעתו של מומחה מטעם בית המשפט בהיעדר טעות בולטת והלכה היא כי בית המשפט יאמץ את חוות הדעת של המומחה המקצועי שהוא ממנה (עניין עיריית אשקלון, שאוזכר לעיל), שעה שעסקינן בעניינים מקצועיים שלבית המשפט אין מומחיות וידע מקצועי לגביהם.

אמנם, חוות הדעת של המומחה מטעם בית המשפט אינה כובלת את שיקול דעתו של בית המשפט (ע"א 3056/99 שטרן נ' המרכז הרפואי על שם חיים שיבא, פ"ד נו(2) 936, 949 (2002)), ואמנם, מומחה בית המשפט הינו ככל העדים וניתן להעמיד לבחינה את מקצועיותו ואת עמדותיו – ויחד עם זאת, בדרך כלל בית המשפט יאמץ את ממצאי המומחה המקצועי האובייקטיבי מטעמו וזאת בהיעדר סיבה משמעותית ובולטת שלא לעשות כן... (הדגשה לא במקור – ג.ה.).

56. מכאן, נקודת המוצא לדיון בתיק זה היא חוות דעת המומחה מטעם בית המשפט, חוות דעת אשר יש לה מעמד מועדף כאמור ביחס לחוות הדעת מטעם הצדדים.

57. עם זאת, בהתאם לפסיקה, אבהיר כי אין לאמץ את חוות דעת המומחה בבחינת "כזה ראה וקדש", אלא יש לבחון את רכיבי חוות הדעת באופן פרטני תוך התייחסות לטענות הצדדים, עיון בחוות דעת הצדדים, יתר הראיות ומכלול הנסיבות.

58. במקרה שלפני עמדתו של מומחה בית המשפט ביחס לשרשרת העובדתית וההנדסית שגרמה לנזק הינה ברורה וחד משמעית:

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

ההצפה גרמה למים לחדור לקרקע בסמוך ליסודות, מכיוון שהקרקע הינה קרקע חרסיתית הקרקע תפחה, כתוצאה מהתפיחה חלה תזוזה ביסודות ותזוזה זו גרמה לנזקים בבית לרבות שקיעות וסדקים במבנה.

ואצטט מחוות דעת מומחה בית המשפט :

"מתוך ניסיוני רב השנים, סדיקות כפי שמופיעות בבית התובעים, אופייניים לתזוזות קרקע חרסיתית. הקרקע עליה מבוסס הבית הינה קרקע חרסיתית שמנה. רטיבות בקרקע זו גורמת לתפיחת הקרקע. במידה וקיים מגע בין הקרקע ובין הבית הרי התפיחה של הקרקע גורמת להרמת הבית ולסדיקתה."

59. וכן ר' תשובתו של מומחה בית המשפט לשאלות ההבהרה מטעם הנתבעת :

"מה גרם לנזק?"

תפיחת קרקע בעקבות גשמים חזקים"

60. אציין כי למעשה גם המומחה מטעם הנתבעת, אינג' אילן אליהו, מסכים בחוות דעתו המקצועית כי הגורם לנזק בבית הינה טפיחת הקרקע כתוצאה מרטיבות, ואצטט מסעיף 5.1 לחוות דעתו במסגרתו הוא מפרט את הגורם לנזק :

"הסיבות לקרות הנזקים :

5.1. תזוזת קרקע כתוצאה משינוי בתכולת הרטיבות בקרקע. הקרקע באזור חרסיתית שמתאייפנת בתפיחה בעת רטיבות ובקיעה כאשר הקרקע מתייבשת."

הינה כי כן, גם מומחה הנתבעת מסכים כי מקור הנזק הינה הרטיבות בקרקע שגרמה לתפיחה אשר גרמה לנזק.

למען שלמות התמונה חשוב לציין, כי מומחה הנתבעת טוען בנוסף כי קיימים ליקויי בניה וביסוס במבנה, כך שאילו הבית היה נבנה בצורה ראויה, רטיבות זו בקרקע כתוצאה מגשם או הצפה, לא הייתה אמורה לגרום לנזק למבנה.

61. מומחה התובעים, אינג' סיגורה, סבור אף הוא כי גורם הנזק הינו - **"נזק הצפה ממקור מים חיצוני (גשם)"**.

62. לאור האמור לעיל, המסקנה המקצועית של מומחה בית המשפט מקובלת עליי ואני קובע כי הגורם לנזק בבית התובעים הינה רטיבות בקרקע, אשר גרמה לתפיחתה ומכאן לפגיעה ביסודות הבית ובבית עצמו.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

63. למרות קביעה מקצועית ברורה זו, אשר הינה למעשה מקובלת על שלושת המומחים בתיק זה, טוענת הנתבעת כי לא קיים קשר סיבתי בין אירוע ההצפה לבין הנזק שנגרם.

טענת הנתבעת הינה בשני מישורים:

במישור הראשון, טוענת הנתבעת כי לא ההצפה גרמה לנזק אלא הרטיבות בקרקע. בעניין זה טוענת הנתבעת שתי טענות משנה, הראשונה כי הרטיבות אינה נזק ישיר של ההצפה, והשנייה כי גם ללא ההצפה היה נגרם הנזק מרטיבות כתוצאה ממי גשמים רגילים.

במישור השני, טוענת הנתבעת כי הגורם לנזק הינם ליקויי הבניה שהיו קיימים בבית, אשר בלעדיהם, לא הייתה ההצפה גורמת לנזק כלשהו.

אדון כעת במישור הראשון, ולאחר מכן, בפרק הדן בקשר הסיבתי המשפטי-נורמטיבי אדון במישור השני.

64. אני דוחה את טענת הנתבעת לגבי טענותיה במישור הראשון. לעניין הקשר הסיבתי אין כל דרישה בפוליסה, ואין גם כל היגיון לדרוש, כי הנזק יגרם כגורם ישיר וראשוני של ההצפה.

אכן, ייתכן שההצפה עצמה תגרום נזק ישיר למבנה, למשל כאשר יש שטפון זורם המפיל את המבנה. אולם, גם כאשר ההצפה גורמת לנזק שאינו ישיר, למשל כאשר ההצפה גורמת לרטיבות בקרקע אשר היא הגורמת לנזק, הרי השרשרת הסיבתית נשמרת והגורם הראשוני והעיקרי לנזק הינה אותה ההצפה.

לעניין זה ר', למשל, ת"א (ראשל"צ) 56246-01-14 תמר בטר נ' איי. די. איי. חברה לביטוח בע"מ [פורסם במאגר נבו] (17.7.2016) במסגרתו הוכרו נזקים שאינם נזקים ישירים למבנה, למשל נזקים אשר נבעו מרטיבות הרצפה, כנזקים שהינם כתוצאה מההצפה שהייתה שם.

65. אבהיר נושא זה בדוגמא.

ניקח למשל מקרה בו מים ממקור חיצוני מציפים מרתף של בית. במקרה שכזה יש את הנזק, אותו מכנה הנתבעת כ-'נזק הישיר' מההצפה, כגון חלונות שנשברו מלחץ המים. אך, וזה העיקר, גם הנזק הנוסף שנגרם מהיות רצפת המרתף מוצפת מים, הינו נזק שיש לייחס להצפה ויש לשלם בגינו תגמולי ביטוח. כך, לדוגמא, כאשר כתוצאה מהצפת רצפת המרתף יש עלייה קפילרית של מים לקירות המרתף, דבר הגורם נזק לקירות אלו ומצריך את צביעתם, הרי נזק זה הינו תוצאה של ההצפה ויש לפצות בגינו את המבוטחים.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

66. מכאן, כאשר שרשרת הסיבתיות ברורה מבחינה הנדסית - הצפה שגרמה לרטיבות, רטיבות שגרמה לתפיחת הקרקע ותפיחת הקרקע שגרמה לנזק למבנה, אין לטעמי נפקות לכך שההצפה לא גרמה באופן "ישיר" לנזק אלא דרך תפיחת הקרקע, אשר הינה כאמור תוצאת ההצפה, ובוודאי שאין בעובדה שאין מדובר בנזק ישיר לשלול את הקשר הסיבתי.

67. אני דוחה גם את הטענה הנוספת של הנתבעת במישור זה, במסגרתה טוענת הנתבעת כי מכיוון שהנזק היה נגרם ממילא מגשם רגיל, יש בכך משום שלילת הקשר הסיבתי בין ההצפה לבין הנזק שנגרם.

כלל ידוע בדיני הנזיקין והקשר הסיבתי הינו כי קיומה של שרשרת אירועים **חלופית** שיכולה הייתה להתרחש באופן תיאורטי **אינה** שוללת את קיומו של קשר סיבתי בין האירוע שארע **בפועל** לנזק שנגרם בפועל. לעניין זה ר' מאמרו הידוע של פרופ' ישראל גלעד '**הסיבתיות במשפט הישראלי – בחינה מחודשת** (משפטים י"ד, תשמ"ד), עמ' 128 :

"האם קיומה של סיבת חלופית שולל את הזיקה העובדתית הנדרשת בין האשם לבין הנזק? התשובה המקובלת היא שלא"

לפיקד, אף כי ייתכן כי גם גשם עז ללא הצפה היה גורם לאותו הנזק למבנה, הרי אין בכך לשלול את הקשר הסיבתי במקרה שלפניי בין ההצפה, אשר כאמור קבעתי שארעה **בפועל**, לבין הרטיבות אשר נגרמה לקרקע בגין אותה ההצפה, רטיבות שגרמה לתפיחת הקרקע ולנזק למבנה.

68. לאור האמור לעיל, אני קובע כי קיים קשר סיבתי עובדתי והנדסי בין אירוע הביטוח של הצפה ממקור מים חיצוני לבין הנזקים המפורטים בחוות דעת מומחה בית המשפט.

69. מכאן, יש לבחון טענה מרכזית נוספת של הנתבעת בדבר העדר קשר סיבתי, וזאת כאשר לטעמה הנזקים לבית נובעים מליקויי בניה הקודמים להצפה, כך שאילו הבית היה נבנה באופן רגיל לא היו נגרמים לו הנזקים נשוא תיק זה גם אם הייתה הצפה.

האם קיומם של ליקויי הבניה בבית שולל את הקשר הסיבתי?

70. אחת הטענות המרכזיות של הנתבעת בכתב ההגנה, בתצהירים ובסיכומים מטעמה הינה כי הבית נבנה באופן לקוי, כך שהצפה ורטיבות דומה בבית שהיה נבנה באופן ראוי לא היו גורמים לכל נזק.

71. יש לבחון טענה זו בשני שלבים. השלב הראשון הינו השלב העובדתי וההנדסי, במסגרתו אבחן, האם אכן הבית נבנה באופן לקוי, כך שליקויי הבניה הוא זה שאפשר להצפה לגרום נזק כה נרחב למבנה.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

- במידה והתשובה לכך הינה חיובית יש לבחון, בשלב השני, האם עובדה זו שוללת את הקשר הסיבתי בין ההצפה לבין הנזק לבית.
72. במישור הראשון, העובדתי וההנדסי, אני מקבל את טענת הנתבעת באופן מלא. מדובר בשאלה מקצועית, וכמבואר לעיל, בעניין המקצועי ראוי לאמץ את חוות דעת המומחה מטעם בית המשפט, אלא אם קיימות סיבות של ממש שלא לקבלה.
73. במקרה שלפניי המומחה מבהיר בחוות דעתו, כי בהתאם לתקן 940 כאשר מבצעים ביסוס בקרקע חרסיתית, כמו הקרקע במקרה שלפניי, יש לבצע הרחקה של מים מהיסודות, דבר שלא נעשה במקרה זה (ר' סעיף 3 לחוות דעתו).
- המומחה אף מפרט בחוות דעתו את העבודות שיש לבצע לטעמו לשם הרחקת המים מהיסודות, עבודות שלא בוצעו עת נבנה הבית.
74. המומחה מטעם הנתבעת קובע אף הוא, כי הבית נבנה באופן לקוי, בהעדר ביסוס מתאים, כך שהרטיבות ותפיחת הקרקע, כאשר הם מתרחשים בבית ללא ביסוס מתאים, גרמו לנזק בבית.
75. התובעים אף הם מסכימים, הלכה למעשה, לקביעת המומחה כי הבית נבנה באופן לקוי, כך שלא בוצעה הפרדה המונעת ממים להגיע ליסודות המבנה, וזאת כאשר הם תובעים במסגרת נזקיהם גם את עלות העבודות הנדרשות להרחקת המים מהיסודות.
76. מן האמור לעיל עולה, כי אין למעשה מחלוקת כי הבית נבנה באופן לקוי, כך שלא ננקטו צעדים להרחקת מים מיסודות המבנה.
- מכאן יש לבחון, האם יש בקביעה זו על מנת לשלול את הקשר הסיבתי בין ההצפה לבין הנזק?
77. לטעמי, העובדה כי הבית נבנה באופן לקוי, כך שלא ננקטו צעדים להפריד את הקרקע מיסודות המבנה, אין בה לשלול את הקשר הסיבתי, וזאת מכמה נימוקים, אשר כל אחד מהם בפני עצמו יש בו על מנת לשלול את טענת הנתבעת, ואפרט:

קשר סיבתי נורמטיבי - דוקטרינת הגולגולת הדקה

78. התובעים טענו כי אף אם יסודות הבית נבנו בצורה לקויה, הרי הנתבעת ביטחה את הבית על כלל סיכוניו ולכן כאשר ההצפה גרמה להרס היסודות, על הנתבעת לשאת במלוא הנזק שנגרם.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 18-05-30392 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

עוד בהקשר זה מבקשים התובעים להקיש לענייננו מדוקטרינת ה-"הגולגולת הדקה" המוכרת מנזקי הגוף. על פי דוקטרינה זו, אף במקרה בו אירוע ביטוחי גרם לנזק ספציפי למבנה עקב תכונותיו הגרועות, נזק שלא היה נגרם למבנה סביר אחר, חברת הביטוח מחויבת בתשלום פיצוי מלא וזאת כאשר חברת הביטוח מבטחת את הנכס "על מעלותיו ועל חסרונותיו".

ר' לשם הדוגמא לעניין דוקטרינה זו בנזקי גוף פסק הדין בעניין ע"א 300/97 חסון נ' שמשון חברה לביטוח בע"מ וערעור שכנגד [פורסם במאגר נבו] (12.01.1999), כדלקמן:

"לענייננו, על-פי דוקטרינת ה"גולגולת הדקה", יש לקבוע, כי חברת הביטוח, בהתקשרה בחוזה עם המבוטח, צריך שתקבלו על מעלותיו ועל חסרונותיו מבחינה בריאותית. הנכות הנגרמת כתוצאה מתאונה, הגם שהייתה שונה לו הנפגע המבוטח היה אחר, ראויה לפיצוי. לא תישמע חברת הביטוח כאשר תטען כי לא הייתה הנכות נגרמת אילו היה המבוטח אדם אחר."

אני מקבל טענה זו של התובעים, לרבות תחולת דוקטרינת הגולגולת הדקה על ביטוח רכוש בכלל, ועל המקרה שלפניי בפרט, ואנמק:

79. ראשית אציין, כי הפסיקה הכירה בתחולה עקרונית של דוקטרינת הגולגולת הדקה גם בדיני ביטוח, כך כפי שהמבטחת בנזקי גוף מבטחת את האדם על חולשותיו, הרי גם בביטוח רכוש, המבטחת את הרכוש מבטחת אותו על חסרונותיו. ר' לעניין זה, ירון אליאס, 'דיני ביטוח' (מהדורה שלישית, 2016) בעמ' 428 וכן בעמ' 446 והאסמכתאות שם.

כן ר' פסק דינו של מותב זה בעניין ת"א (הרצ'י) 43944-01-17 אלדד שמוחי נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ [פורסם במאגר נבו] (12.01.2021) (להלן: "עניין שמוחי"); וכן ר' ת"א (חד') 1869/98 מחאמיד ח'אלד מוחמד חוסין נ' ג'בארין עבד אלפתאח מוסטפא עבד אלפתאח [פורסם במאגר נבו] (18.03.2004).

80. שנית אבהיר, כי יש להבחין בין "פגם" לבין "נזק". במקרה שלפניי אין מדובר ב-"נזק" קודם שארע לבית או באירוע ביטוחי קודם שהתרחש, אלא בפגם מבני בבית כפי שנבנה, כאשר אין חולק כי הבית כפי שנבנה לא ניזוק טרם מקרה הביטוח של ההצפה. בכך שונה המקרה שלפניי כעת מהמקרה שנדון בעניין שמוחי לעיל, מקרה בו עוד טרם מקרה הביטוח התגלו נזקים בבית.

בנסיבות אלו, כאשר לבית התובעים לא נגרם נזק טרם מקרה הביטוח, הרי אני סבור כי המבטחת ביטחה את הבית על כלל פגמיו. מכאן, ככל שארע מקרה ביטוח ומקרה זה גרם נזק חמור יותר לבית המבוטח לאור הפגמים שבו לעומת נזק שהיה נגרם לבית ללא אותם הפגמים, הרי חברת הביטוח תישא במלוא הנזק שנגרם, היות וזהו לטעמי הסיכון המבוטח.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

81. לטעמי, אין תכלית כלכלית או משפטית להסרת כיסוי ביטוחי, כאשר הנכס המובטח היה פגום טרם עריכת הביטוח, ואבאר זאת בדוגמא.

נניח ביטוח רכב, כאשר חברת הביטוח ביטחה רכב בביטוח מקיף וזה ניזוק באובדן מלא בתאונת דרכים. כעת מתגלה כי היה קיים פגם בייצור של אותו רכב, כאשר פגוש הרכב אינו עומד בתקינה הישראלית. האם חברת הביטוח יכולה במקרה שכזה שלא לשלם למבוטח את שווי הרכב, היות והפגוש של הרכב אינו עומד בתקינה? האם חברת הביטוח יכולה להעלות טענה כי אילו היה פגוש עומד בתקינה, הרכב לא היה באובדן מלא? אני סבור כי התשובה לכך הינה שלילית.

המבטחת מבטחת את הרכב כפי שהוא, על יתרונותיו וחסרונותיו המבניים, והיא אינה רשאית להעלות טענה כי הרכב היה פגום לאחר שארע מקרה הביטוח.

אתן דוגמא נוספת להבהרת העניין. נניח כי גג בית התובעים כאן נבנה עם חיזוק שאינו על פי התקן. כעת נושבת רוח העולה על 30 קשר, כך שהיא מהווה 'מקרה ביטוח', ומעיפה את הגג ממקומו. האם חברת הביטוח יכולה שלא לשלם את הנזק שנגרם כתוצאה ממקרה הביטוח בטענה, כי הגג לא חוזק על ידי הקבלן כשורה? גם במקרה זה לשיטתי התשובה הינה שלילית. תוצאה שכזו המאפשרת לחברת הביטוח, לאחר שארע מקרה הביטוח, לפשפש בנכס המובטח ולמצוא בו פגמים מבניים וכתוצאה מהם לא לשלם תגמולי ביטוח אינה תוצאה הגיונית ואינה תוצאה ראויה.

למען הסר ספק אבהיר, כי ככל שהפגם ברכוש נובע מ**משלנות** של גורם אחר, כגון הקבלן המבצע במקרה של בית, או יצרן הרכב במקרה של מכונית, שמורה הזכות של המבטחת לתבוע את נזיקה בתביעת שיבוב מאותו הגורם, אולם כנגד המבוטח עצמו היא אינה יכולה להעלות טענה, כי הנכס שבוטח על ידה היה פגום ולכן היא אינה משלמת את תגמולי הביטוח.

82. עוד יש להבהיר, כי כמובן שלחברת הביטוח שמורה הזכות לבדוק את הנכס **טרם** עריכת הביטוח, וככל שהיא מוצאת בנכס פגמים, לא לבטחו, או לדרוש פרמיה גבוהה יותר. אולם, לאחר עריכת הביטוח, ובוודאי לאחר שארע מקרה הביטוח, אין לחברת הביטוח זכות שלא לשלם דמי ביטוח לאור פגמים שהיו בנכס המבוטח מראש.

83. להשלמת התמונה אציין כי האמור לעיל הינו תחת ההנחה כי המבוטח פעל בתום לב, לא ידע על הפגמים בנכס ולא הסתיר את הפגמים בנכס מהמבטחת, היות ולאי גילוי שכזה מטעם המבוטח יכולה להיות נפקות בעניין הזכות של המבוטח לתגמולי ביטוח. בכל מקרה, במקרה שלפניי אין כל טענה כי התובעים היו מודעים לפגם כלשהו בבית, או כי נהגו בחוסר תום לב.

84. אציין כי עמדה זו, כי חברת הביטוח מבטחת את המבנה על יתרונותיו וחסרונותיו היא גם העמדה המקובלת בפסיקה, ואתן מספר דוגמאות:

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

פסק הדין בעניין ת"א (אש') 1082/12 יורם אוננו נ' שירביט חברה לביטוח בע"מ [פורסם במאגר נבו] (20.09.2016) (להלן: "עניין אוננו") עוסק במקרה דומה להפליא למקרה שלפניי, כאשר גם שם דובר על בית שניזוק כתוצאה מרטיבות שפגעה ביסודות בית הבנוי על קרקע חרסיתית.

חברת הביטוח בעניין אוננו לעיל העלתה טענה זהה לטענה שנטענת כאן והיא, כי הנזק למבנה הינו תוצאה של כשלים בתכנון וביצוע יסודות הבית, כפי שמציין שם בית המשפט:

"הנתבעת טוענת כי ייתכן והנזילה היוותה זרז לקרות הנזק, אולם מקור הנזקים הינו בכשל תכנוני או ביצועי של התוספות למבנה המקורי ולכן אין כיסוי ביטוחי."

בית המשפט שם דחה את טענתה זו של המבטחת, וקבע מפורשות:

"לו רצתה הנתבעת לסייג חבותה ולשלול כיסוי למבנים שנבנו ללא היתר או שלא הוצגו אישורים הנדסיים בדבר אופן ביסוסם, יכלה להעלות דרישות אלו טרם עריכת הביטוח. מאחר ולא עשתה כן אינה זכאית להישען על טענות לפגמים במבנה כבסיס לשלילת הכיסוי. על כן עולה כי כל הנזקים נגרמו כתוצאה מדליפת המים ומכוסים בפוליסה." (הדגשה שלי - ג.ה.).

עמדה זו של בית המשפט בעניין אוננו לעיל מקובלת עליי.

85. מקרה נוסף בו קבע בית המשפט תשלום פיצוי מלא בגין הנזק שנגרם למבנה למרות קיומם של פגמים במבנה הינו בעניין ת"א (י-ם) 60561-03-14 רפאל נדב נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ [פורסם במאגר נבו] (18.06.20). באותו מקרה קבע בית המשפט כי יש ליתן לתובע פיצוי מלא בגין הנזק שנגרם לבית עקב רעידת אדמה וזאת למרות שהנכס המבוטח סבל מבלאי טבעי ומפגמים עוד טרם רעידת האדמה.

86. אציין כי טענה דומה בעניין קיומם של ליקויי בניה קודמים לאירוע הביטוח, טענה שהועלתה במקרים אחרים, נדחתה על ידי בתי המשפט גם לאור טעמים נוספים, בין היתר לאור העדר החרגה בפוליסה לנזקים הנובעים מליקויי בניה, ר' למשל, בתא"מ (נצ') 12438-09-16 פריד כרדוש נ' הראל חברה לביטוח בע"מ [פורסם במאגר נבו] (18.11.2018).

במסגרת פסק דין כרדוש דנא טענה חברת הביטוח, בדומה לנטען לפניי כאן, כי פיצויי מכוח פוליסה המבטחת מפני נזקי הצפה לא ישולם למבוטח כאשר קיימת רשלנות של הקבלן או של צד שלישי אחר. בית המשפט שם דחה באופן מנומק טענה זו, כאשר לאור חשיבות הדברים ולאור הניתוח הבהיר והנהיר, אביא את הדברים במלואם:

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

"לשונה של הפוליסה ברורה ואינה משתמעת לשתי פנים. הפוליסה כוללת נזק שנגרם מהצפה (1.10), גם כזו שמקורה בגשם (1.3), וגם כזו שמקורה בבעיית אינסטלציה (5.1). ללא קשר האם יש אחריות נוספת לצד ג' (במקורו הקבלן שבנה את החצר). וללא קשר למידת אשמת הקבלן ולשיטת הבנייה שלו.

פרשנות מילולית רגילה שמתקבלת על הלב והדעת, וששווה לכל נפש ומתחשבת עם צרכי היומיום מביאה למסקנה כי הפוליסה ברורה מבחינה לשונית, ואין בה דבר המצביע על כך, כי הצדדים התכוונו להוציא נזק שנגרם בשל רשלנות קבלן מתחולתה.

אינני סבורה, כי הפוליסה סובלת שתי פרשנויות סבירות, האחת כמכניסה לתוך הכיסוי אפשרות שצד ג' אחר הוא אשם והשנייה המוציאה מתחולת הכיסוי מקרים שבהם האשמה לנזק שנגרם מצויה אצל צד ג' (במקורו הקבלן); הכנסת אפשרות של החרגה במקרה של אחריות צד ג' לנזק, עלולה לרוקן את הפוליסה מתוכן; ראה למשל סעיפים 1.1, 1.4, 1.5, 1.7, 1.8 : בסעיפים אלו כמעט תמיד ניתן למצוא אשם חיצוני - צד ג' - לנזק שעשוי להיגרם לדירה: אש שנגרמה על ידי קצר חשמלי בשל ליקוי במזגן, נפילת כלי טיס בשל תקלה רשלנית, שכרות של צד ג' שגרמה להתנגשות רכבו בדירה, התפרעות שהביאה לנזק וכו'. לעניות דעתי, אין זה סביר לתת פרשנות לפוליסה כמוציאה מתחולתה נזקים באחריות צד ג'?! זוהי פרשנות שאינה סבירה, הרי המבטח נוהג לפצות מבוטחים בשל נזקים כדוגמת אלו שהבאתי ואינו טוען כי הם מוחרגים, ולאחר מכן, פונה בתביעת שיפוי למזיק.

ומה שונה מקרה של רשלנות קבלן? לא שונה בנסיבות המקרה שלפניי. אכן, יש פוליסה לביטוח עבודות קבלניות, אך פוליסה כזו, מיועדת לכסות נזקים שהוטל על הקבלן לשלם לניזוק כתוצאה ממעשיו במידה והניזוק תובע את הקבלן, כלומר הקבלן הוא המבוטח בפוליסות אלו. אין מניעה כי, סוג נזק מסוים יהיה מכוסה במספר פוליסות, מכוח פוליסת ביטוח עבודות קבלניות ובאותה עת מכוח פוליסת ביטוח דירה, כמובן בכפוף לאי קבלת כפל תשלום.

כמובן שבמקרה שהמבטחת משלמת למבוטחה פיצוי בגין נזק שצד ג' אחראי עליו, היא יכולה לחזור למזיק בתביעת שיפוי מכוח סעיף 62 לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א – 1981.

זאת ועוד, סעיף 3 לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א – 1981 קובע מפורשות:

"תנאי או סייג לחבות המבטח או להיקפה יפורטו בפוליסה בסמוך לנושא שהם נוגעים לו, או יצוינו בה בהבלטה מיוחדת;

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

תנאי או סייג שלא נתקיימה בהם הוראה זו, אין המבטח זכאי להסתמך עליהם".

בע"א 558/81 הסנה חברה לביטוח בע"מ נ' ישעיהו זעירא, פד"י ל"ז (1) 156, נקבע מפי כבוד השופט ש. לוי, כי, מבטח שלא דאג להגביל תחולת פוליסה "דמיו בראשו". וכן ראה ע"א 4819/92 "אליהו" - חברה לביטוח בע"מ נ' מנשה ישר, פד"י מ"ט (2) 749 עמ' 61 לפיו:

"הדרישה לבהירות נוסח החוזה מתבטאת ביתר שאת, כאשר מדובר בסיוג של חבות חוזית. במקרה כזה הוא חייב להעשות באופן מפורש, בולט וברור".

עיון בסעיפי הפוליסה מלמד כי, תחולת הפוליסה מותנית בהתממשותו של סיכון מסוים, מתוך רשימה סגורה ומוגדרת מראש של סיכונים. בנוסף להחרגות ברורות הרשומות בסעיף 2 לפוליסה. ואם הנתבעת הייתה רוצה להחריג נזק שמקורו ברשלנות של קבלן, היה עליה לציין זאת במפורש. עיון בפוליסה מעלה כי בסעיף ההחרגות אין כל זכר להחרגת נזקים שנגרמו כתוצאה מעבודות קבלניות רשלניות.

מכאן, שבהעדר החרגה מפורשת, אין מקום לקבל את פרשנות הנתבעת ללא הוכחה מצידה כי זו המשמעות שיש לתת לפוליסה. (הדגשה שלי – ג.ה.).

ונכונים דברים אלו ויפים גם למקרה שלפניי. אני מקבל ומצטרף לנימוק כי הכפפת הכיסוי הביטוחי להעדר רשלנות של הקבלן, או הכפפת הכיסוי הביטוחי להיותו של הבית מושלם, יש בה לרוקן את הפוליסה מתוכן, או למצער לפגוע במבטח בצורה בלתי סבירה. מקובל עליי גם הנימוק הנוסף כי ככל שרצתה המבטחת להחריג נזקים הנובעים מליקויי בניה היה עליה לציין זה מפורשות בפוליסה ובאופן הנדרש בדין.

87. בעניין תא"מ (ראשלי"צ) 66634-03-19 יונתן דניאלי נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ [פורסם במאגר נבו] (24.08.2020), נדון מקרה של קריסת קיר. המבטחת העלתה טענה דומה לטענה הנתבעת כאן, כי הקיר נבנה ברשלנות של הקבלן כגדר רגילה ולא כקיר תומך, ולכן כאשר זה התמוטט לאחר גשמים, הנזק אינו תוצאה של אירוע הביטוח אלא של בניה רשלנית.

בית המשפט שם דחה טענה זו וקבע:

"יתר על כן, גם לו אכן היה מקום לקבוע כי העובדה שהקיר נבנה כגדר רגילה ולא כקיר תומך מהווה כשלעצמה ליקוי בניה, אין בה כדי להועיל לנתבעת, שכן לא קיים בפוליסה שנרכשה על ידי התובע חריג בדמות ליקויי בניה."

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

88. אשר על כן, ולאור כל האמור והמנומק לעיל, אני קובע כי קיים קשר סיבתי הן עובדתי והן משפטי-נורמטיבי בין ההצפה לבין הנזקים שנגרמו לבית.

מצאתי, כי הנזק לבניין נגרם עקב תזוזת היסודות לאור תפיחת הקרקע החרסיתית וזאת עקב מגע עם מים. עוד מצאתי כי מקור המים שגרם לתפיחה האמורה הינה הצפה ממקור מים חיצוני.

מכאן מבחינה עובדתית והנדסית ההצפה היא הגורם והסיבה לנזק שנגרם לבית.

עוד מצאתי, כי הבית נבנה עם ליקוי בניה משמעותי של העדר הפרדה בין מים ליסודות הבית. עם זאת, לא מצאתי כי בליקוי בניה זה יש בכדי לשלול את הקשר הסיבתי בין ההצפה לנזק ולא מצאתי שיש בו בכדי לשלול את הכיסוי הביטוחי למלוא נזקי ההצפה.

שיעור הנזק

89. המומחה מטעם בית המשפט העריך את הנזק שנגרם לבית כתוצאה מנזקי ההצפה בסך של 242,160 ₪.

לאחר שבחנתי את חוות דעת מומחה בית המשפט, ולאור ההלכות המפורטות לעיל, אני מוצא לנכון לאמץ במלואה.

אציין כי לא מצאתי בסיכומי הצדדים טענות משמעותיות כנגד הסכומים המפורטים בחוות דעת המומחה מטעם בית המשפט ולא מצאתי נימוק משמעותי שלא אמצ' חוות דעת זו.

90. עיינתי בתשובות המומחה לשאלות ההבהרה מטעם הצדדים, ואני סבור כי יש להוסיף סך של 12,000 ₪ לסכום חוות הדעת וזאת לאור התשובה של המומחה לשאלה מס' 1 מטעם התובעים.

במסגרת שאלה זו נשאל המומחה לגבי דרישה של גוון ומרקם אחידים של הקירות. המומחה הסביר בתשובתו כי לצורך יצירת מרקם וגוון אחידים יש צורך בשכבת שליכט אקרילי נוספת. לטעמו של המומחה העלות של שכבה זו הינה בסך של 12,000 ₪.

אני סבור כי יש לאשר סכום זה. כפי שעולה מחוות דעתו של המומחה מטעם בית המשפט, ולמעשה גם מחוות דעת הצדדים, מדובר בבית חדש יחסית ובעל גוון ומרקם אחידים. לאור האמור לעיל לשם הגשמת העיקרון של השבת המצב לקדמותו יש להורות על ביצוע עבודות שייצרו מרקם וגוון אחידים.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

91. לא מצאתי לנכון הוריד או להוסיף סכומים נוספים לחוות דעת המומחה לאור התשובות לשאלות ההבהרה הנוספות מטעם הצדדים. בפרט אציין לעניין שאלה 7 לשאלות ההבהרה של התובעים, כי איני סבור כי קיימת הצדקה להחלפת הריצוף בסלון, ואני מאמץ את עמדת המומחה לעניין זה.

92. לפיכך סך הנזק לבית לטעמי הינו בסך של 254,160 ₪. לסכום זה יש להוסיף הוצאות בלתי צפויות מראש בסך של 13,000 (החלק היחסי של ההוצאות הבלתי צפויות המיוחס לנזקים), פיקוח בשיעור של 10% וכן מע"מ בשיעור של 17%.

מכאן, סך כלל ראש נזק זה כולל מע"מ הינו - 343,835 ₪.

דיוור חלוף

93. התובעים בתצהירים מטעמם טענו לפיצוי בגין דיוור חלוף לתקופת העבודה בסך של 49,000 ₪ לפי שבעה חודשים היעדרות מהבית בשכר דירה צפוי של 7,000 ₪ לחודש.

94. המומחה מטעם בית המשפט קבע כי תקופת העבודות הינה בסך של חודשיים בלבד. בהעדר טענות כנגד חוות דעת המומחה בעניין זה, ולאור ההלכה בדבר מעמדה של חוות דעתו, אני מעדיף את קביעת המומחה על פני טענות התובעים והמומחים מטעם הצדדים.

95. לפיכך, אני קובע כי יש לפצות את התובעים בגין דיוור חלוף לתקופה של חודשיים בלבד.

96. לעניין עלות הדיוור החלוף החודשי, הרי בהעדר ראיה נוגדת מטעם הנתבעת, אני מאמץ את טענת התובעים בעניין זה בדבר עלות של 7,000 ₪ לחודש. סכום זה הינו אף סביר לאור תיאור הבית בחוות דעת המומחה מטעם בית המשפט ולאור מיקומו.

97. לפיכך, אני סבור כי יש לפסוק לתובעים פיצוי בגין דיוור חלוף בסך של 14,000 ₪.

עגמת נפש

98. אין לי ספק כי לתובעים נגרמה עגמת נפש רבה, כאשר בית מגוריהם, בו השקיעו את מיטב כספם, שוקע אל מול עיניהם.

עם זאת, יש להבהיר כי עגמת נפש זו, מרביתה, אינה קשורה למבטחת ולהתנהלותה, אלא לפגיעה ביסודות המבנה עקב ההצפה.

ודוק. התביעה שלפני אינה תביעה נזיקית אלא תביעה לתגמולי ביטוח, כאשר הפוליסה אינה מכסה "עגמת נפש" עקב מקרה הביטוח. לפיכך, עגמת הנפש שנגרמה לתובעים עקב ההצפה והנזק הרב שגרמה, אינה מכוסה במסגרת הפוליסה.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 18-05-30392 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

99. עם זאת, בתי המשפט פסקו במקרים דומים פיצויי עגמת נפש גם בתביעות מכוח פוליסה, בעיקר כאשר תשלום תגמולי הביטוח התעכב. ר', לשם הדוגמא, ת"א (חי') 41838-04-16 **רינת כהן נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ** [פורסם בנבו] (6.6.2018) והניתוח המשפטי שם וכן ר' עניין שמוחי לעיל.

100. לאור האמור לעיל, וכאשר הגעתי למסקנה שמגיעים לתובעים תגמולי ביטוח שלא שולמו עד היום, אני פוסק לתובעים פיצויי עגמת נפש בסך של 5,000 ₪.

סעיף 28א' לחוק חוזה הביטוח

101. לא מצאתי כי במקרה שלפני יש תחולה לסעיף 28א' לחוק חוזה הביטוח.

102. לטעמי שאלת הקשר הסיבתי בין ההצפה לבין הנזק שזו גרמה, כאשר ברקע קיים בית עם ליקויי בניה, הינה שאלה המעוררת מחלוקת כנה, כך שאין מדובר באי תשלום תגמולי ביטוח "שלא היו שנויים במחלוקת".

מכאן, כאשר לא מצאתי שהנתבעת פעלה בחוסר תום לב, איני סבור שיש מקום לתשלומים מכוח סעיף 28א' לחוק חוזה הביטוח.

פיצוי לשם מניעת תזוזה נוספת של היסודות?

103. המומחה מטעם בית המשפט פרט בחוות דעתו את האמצעים שיש לנקוט על מנת שמצב הבית לא יחמיר ועל מנת שלא ייגרמו נזקים נוספים. המומחה אף קבע כי עלות עבודות אלו, שעיקרם מניעת גישה של מים ליסודות המבנה, הינה בסך של 95,000 ₪ (לפני הוצאות פיקוח, הוצאות בלתי צפויות ומע"מ).

התובעים טוענים כי על חברת הביטוח לשאת גם בתשלום סכום זה.

אני דוחה טענה זו של התובעים, ואבאר :

104. ראשית, אין מדובר בנזקים שנגרמו כתוצאה מההצפה. כאמור נזקי ההצפה הינה נזקים שנגרמו לבית כאשר הקרקע תפחה והזיזה את הבית על יסודותיו. אולם אין חולק כי ההצפה לא גרמה לכך שהבית נבנה ללא הרחקה של המים מהיסודות.

אין מדובר בנזק שנגרם כתוצאה מההצפה, אלא בליקויי בניה מובהק שהיה קיים טרם מקרה הביטוח והיה צורך לתקנו ללא כל קשר לאירוע הביטוח.

לפיכך, ברור כי אין מקום לחייב את הנתבעת לשלם על נזק שלא נגרם ממקרה הביטוח.

105. בנוסף, איני סבור כי יש מקום לחייב את הנתבעת בתשלום זה מכוח עיקרון הקטנת הנזק כטענת התובעים, ואנמק :

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

106. סעיף 61(ב) לחוק חוזה הביטוח קובע, כדלקמן:

"61.

(ב) הוציא המבוטח או המוטב, בקרות מקרה הביטוח או לאחר מכן, הוצאות סבירות למניעת הנזק או להקטנתו, או שהתחייב לשם כך בהתחייבויות סבירות, חייב המבטח לשפותם, בין אם נמנע הנזק או הוקטן ובין אם לאו; היו ההוצאות או ההתחייבויות בלתי סבירות, חייב המבטח בשיפוי כדי שיעורן הסביר בנסיבות הענין; והכל אף מעל לסכום הביטוח."

מלשון הסעיף ברור כי מדובר בשיפוי על הוצאות שהוציא המבוטח, או שהמבוטח התחייב להוציאן.

107. במקרה שלפניי אין כל ראיה, ולמעשה אין גם כל טענה, כי התובעים הוציאו סכום כלשהו בפועל להקטנת הנזק. יתרה מזו, אין גם טענה כי התובעים התחייבו להוציא סכום שכזה.

כל שיש לפני לעניין זה הינה חוות דעת מומחה מטעם בית המשפט במסגרתה ממליץ המומחה על דרך מסוימת למנוע נזק עתידי ומעריך את העלות של דרך זו.

אולם, וזה העיקר, אין חולק, כי התובעים לא פעלו בדרך זו (כך, למשל, לא הוצגה כל קבלה או חשבונית בעניין) ואף לא התחייבו לפעול בדרך זו.

108. אבהיר, אין בתצהיר התובע 1, כמו גם בתצהיר התובעת 2, תצהירים שניתנו לאחר חוות דעת המומחה, הצהרה כי בוצעו בפועל העבודות המפורטות בחוות דעת המומחה מטעם בית המשפט, או כי הם מתחייבים לבצע אותן.

109. בנסיבות אלו, כאשר לא הוצאו הוצאות בפועל להקטנת הנזק, ואין גם התחייבות להוציא הוצאות אלו, אין תחולה לסעיף 61(ב) לחוק חוזה הביטוח. יתרה מזו, אין גם הגיון משפטי או אחר לפסוק הוצאות אלו כפיצוי בפועל כיום, כאשר כלל לא ברור, אם אלו אכן ישמשו להקטנת נזק עתידי.

110. לאור האמור לעיל, אני דוחה את התביעה בראש נזק זה.

סיכום והוצאות

111. לאור האמור והמנומק לעיל, אני פוסק כי הנתבעת תשלם לתובעים סך של 362,835 ₪, כאשר סכום זה נושא הפרשי ריבית והצמדה כדין מיום חוות דעת מומחה בית המשפט ועד לתשלום בפועל.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 18-05-30392 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

112. לעניין ההוצאות, הרי הוצאות אמורות להשתלם לצד הזוכה במשפט, כך שעל צד שטענותיו נדחו לשלם לצד שטענותיו התקבלו את הוצאות המשפט שהוצאו על ידו. עוד נקבע בהלכה הפסוקה כי נקודת המוצא לפסיקת ההוצאות לצד הזוכה הינה כיסוי ריאלי של ההוצאות שהוצאו לצורך המשפט, ר' פסק הדין המנחה בעניין ע"א 2617/00 **מחצבות כנרת (שותפות מוגבלת) נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה נצרת עילית** [פורסם במאגר נבו] (30.6.2005) (להלן: "**עניין מחצבות כנרת**"). עם זאת, יש לבחון כי ההוצאות שהוצאו הינן סבירות לניהול ההליך, ובפרט להביא בחשבון את הסעדים שהתבקשו בתביעה לעומת הסעדים שבית המשפט אישר בפועל.
113. במקרה שלפניי כאשר התקבלה הטענה העקרונית של התובעים וכאשר נפסק סכום משמעותי של 362,835 ₪, וכאשר נדחו מרבית טענות הנתבעת, אשר לא שילמה כל תגמולי ביטוח עד היום, אני סבור שיש לפסוק לטובת התובעים שכר טרחה והוצאות משפט באופן ריאלי ומלא, כך שהתובעים לא ימצאו בחיסרון כיס.
- במיוחד נכונים הדברים כאשר נוהל הליך משפטי מלא לרבות הליך מול מומחה בית המשפט, הוכחות וסיכומים.
114. לאור האמור לעיל, ולאחר שעיינתי בתצהיר התובע לעניין ההוצאות וכן בקבלות שצורפו לו, אני סבור כי הוצאות אלו אכן נדרשו לשם ניהול ההליך.
- אני דוחה את טענת הנתבעת ביחס לשכר טרחת המומחה מטעם התובעים, אינני סבורה, היות ואני סבור כי גם שכר הטרחה הנוסף ששולם לו על ידי התובעים, הינו הגיוני ונדרש לאור ההליכים שנוהלו וטיב המחלוקת בין הצדדים.
- לפיכך, אני פוסק כי הנתבעת תישא בהוצאות המשפט של התובעים בסך של 60,015 ₪.
115. לאור הסכם שכר הטרחה שהוצג לי, ולאור המנומק לעיל, אני פוסק כי הנתבעת תישא במלוא שכר טרחת עורכי דין התובעים בשיעור של 20% אחוז בתוספת מע"מ כחוק מסכום הפיצוי שנפסק (ללא סכום החזר ההוצאות).
- אבהיר, כי אני סבור שבנסיבות תיק זה ולאור ההליכים שנוהלו בתיק, מדובר בהסכם שכר טרחה ראוי העומד בתנאים שנקבעו בעניין **מחצבות כינרת** לעיל לתשלום מלא וריאלי של שכר טרחת עורכי דין התובעים. לפיכך, לא מצאתי לנכון, במקרה זה, להפחית מסכום שכר הטרחה ההסכמי ולגרום לתובעים לחיסרון כיס.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 30392-05-18 מיכאל דמרי ואח' נ' איי. די. איי חברה לביטוח בע"מ

116. סכום שכר טרחת עורכי הדין וההוצאות ישולמו בתוך 30 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ג תשרי תשפ"ב, 29 ספטמבר 2021, בהעדר הצדדים.

גלעד הס, שופט